
562

Besluit van 8 juli 1994 tot wijziging van een aantal besluiten in verband met de wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet (Aanpassingsbesluit)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 25 maart 1994, mede namens Onze Ministers van Binnenlandse Zaken, van Justitie, van Defensie en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, nr. DGA/AIB/WJZ/94/02657;

Gelet op de artikelen 2, 4, 6, 24 en 24a van de Arbeidsomstandighedenwet en artikel 24 van de Wet milieugevaarlijke stoffen;

De Raad van State gehoord (advies van 19 mei 1994, nr. W12.94.0175);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 10 juni 1994, mede namens Onze Ministers van Binnenlandse Zaken, van Justitie, van Defensie en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Directoraat-Generaal van de Arbeid, nr. DGA/WJZ/94/05171;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Veiligheidsbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1938¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 179a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «dient» ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

2. In het tweede lid wordt in de eerste volzin na het woord «moeten» ingevoegd: , in aanvulling op artikel 4, eerste lid van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

In artikel 179b wordt aan het derde en het vierde lid de volgende zin toegevoegd: Het schriftelijk plan maakt onderdeel uit van het plan van maatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, laatste volzin, van de Arbeidsomstandighedenwet.

C

Artikel 179d wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na het woord «moeten» toegevoegd: , in aanvulling op artikel 24a, van de Arbeidsomstandighedenwet,.
2. Het tweede lid wordt vervangen door:
  2. Het audiometrisch onderzoek moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.
3. In het derde en het vierde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.

D

In artikel 188 vervalt het woord «kosteloos».

E

In artikel 212sexies worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede lid, onderdeel c, wordt «geneeskundig onderzoek» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
2. Het derde lid wordt vervangen door:
  3. Een onderzoek als bedoeld in onderdeel c van het tweede lid, omvat tenminste een algemeen arbeidsgezondheidskundig onderzoek naar de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van betrokkene en moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend. Het onderzoek dient met tussenpozen van drie jaren te worden herhaald dan wel met kortere tussenpozen, indien dit naar het oordeel van de arbodienst noodzakelijk is.
3. In het vierde en het vijfde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.
4. In het vierde en het zesde lid wordt «geneeskundig onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL II

Het Landbouwveiligheidsbesluit² wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 68a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «dient» ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,.
2. In het tweede lid wordt in de eerste volzin na het woord «moeten» ingevoegd: , in aanvulling op artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

In artikel 68b wordt aan het derde en het vierde lid de volgende zin toegevoegd: Het schriftelijk plan maakt onderdeel uit van het plan van maatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, laatste volzin, van de Arbeidsomstandighedenwet.

C

Artikel 68d wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt na het woord «moeten» toegevoegd: , in aanvulling op artikel 24a, van de Arbeidsomstandighedenwet,.
2. Het tweede lid wordt vervangen door:
  2. Het audiometrisch onderzoek moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.
3. In het derde en het vierde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.

ARTIKEL III

Het Veiligheidsbesluit Stuwadoorsarbeid³ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 9 vervalt in de eerste volzin het woord «kosteloos».

B

In artikel 180 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste tot en met het derde lid en in het vijfde en zesde lid wordt «medisch onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
2. Aan het eerste lid wordt toegevoegd: Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek kan plaatsvinden in aanvulling op het onderzoek, bedoeld in artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet.
3. Het vierde lid wordt vervangen door:
4. Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek, bedoeld in het eerste tot en met het derde lid, moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.

C

In artikel 187 vervalt het woord «kosteloos».

D

In artikel 188a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «dient» ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,.
2. In het tweede lid wordt in de eerste volzin na het woord «moeten» ingevoegd: , in aanvulling op artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

E

In artikel 188b wordt aan het derde en het vierde lid de volgende zin toegevoegd: Het schriftelijk plan maakt onderdeel uit van het plan van maatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, laatste volzin, van de Arbeidsomstandighedenwet.

F

Artikel 188d wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt vervangen door:
2. Het audiometrisch onderzoek moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.
2. In het derde en het vierde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.

G

In de artikelen 189 en 193 vervalt het woord «kosteloos».

ARTIKEL IV

Artikel 5 van het Zandsteenbesluit⁴ vervalt.

ARTIKEL V

Het Veiligheidsbesluit Binnenvaart⁵ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1, vierde lid, wordt «artikel 749 van het Wetboek van Koophandel» gewijzigd in: artikel 785 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.

B

In artikel 70a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «dient» ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,.
2. In het tweede lid wordt in de eerste volzin na het woord «moeten» ingevoegd: , in aanvulling op artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

C

In artikel 70b wordt aan het derde en het vierde lid de volgende zin toegevoegd: Het schriftelijk plan maakt onderdeel uit van het plan van maatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, laatste volzin, van de Arbeidsomstandighedenwet.

D

Artikel 70d wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt vervangen door:
2. Het audiometrisch onderzoek moet worden uitgevoerd door een

arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.

2. In het derde en het vierde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.

ARTIKEL VI

Het Caissonbesluit⁶ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 37 wordt het woord «geneeskundig» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig.

B

In artikel 43, tweede lid, vervallen in het laatste zinsdeel de woorden «kosteloos en».

ARTIKEL VII

In het Veiligheidsbesluit Tankschepen⁷ wordt artikel 20 vervangen door:

Artikel 20

1. De werkgever is verplicht tot naleving van de voorschriften die bij of krachtens dit besluit zijn gesteld.

2. De werknemer is verplicht tot naleving van de artikelen 4, 7 en 9, tweede lid, onderdeel d. Met name is hij verplicht om, indien hem op grond van het bij dit besluit gestelde, persoonlijke beschermingsmiddelen of hulpmiddelen ter beschikking zijn gesteld, die persoonlijke beschermingsmiddelen en hulpmiddelen overeenkomstig de daarvoor geldende voorschriften te gebruiken en zindelijk te houden.

ARTIKEL VIII

Het Arbeidsomstandighedenbesluit burgerlijke openbare dienst⁸ wordt als volgt gewijzigd:

A

De artikelen 6a en 6b vervallen.

B

In artikel 6c, tweede lid, wordt «geneeskundig onderzoek» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL IX

Het Arbeidsomstandighedenbesluit Defensie⁹ wordt als volgt gewijzigd:

A

De artikelen 8, 8a, 9 en 18 vervallen.

B

In artikel 18a worden in het tweede en het derde lid de woorden «geneeskundig onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL X

Het Loodbesluit¹⁰ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2, eerste lid, wordt na het woord «moet» ingevoegd de zinsnede: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

In artikel 3, tweede lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In de eerste volzin wordt het woord «medisch» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig.
2. Er wordt een zin toegevoegd luidende: Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek kan plaatsvinden in aanvulling op het onderzoek, bedoeld in artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet.

C

In artikel 8 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste en het derde lid worden de woorden «medisch onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
2. In het vierde lid wordt het woord: «dienst» vervangen door: arbodienst.
3. Er wordt een zesde lid toegevoegd, luidende:
  6. Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek, bedoeld in het eerste en het derde lid, kan plaatsvinden in aanvulling op het onderzoek, bedoeld in artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet.

D

In de artikelen 9 en 10 worden de woorden «medisch onderzoek» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

E

In artikel 12 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid wordt vervangen door:
  1. Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek en de metingen van het loodgehalte in het bloed, bedoeld in de artikelen 8, 9 en 10 moeten worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.
  2. In het tweede en derde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.
  3. In het vierde en het vijfde lid worden de woorden «medisch onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

F

Na artikel 14 wordt een nieuw artikel ingevoegd luidende:

Artikel 14a

Werknemers die arbeid verrichten onder een van de omstandigheden als bedoeld in artikel 3 of artikel 4 moeten doeltreffend worden voorge-licht over:

- a. de mogelijke gevaren van blootstelling aan lood voor de gezondheid, met inbegrip van de mogelijke gevaren voor de foetus en voor zuige-lingen die borstvoeding krijgen;
- b. de noodzaak van het toezicht op het loodgehalte in de lucht en de daarvoor geldende grenswaarde;
- c. de noodzaak van de meting van het loodgehalte in het bloed en van het ALAU en de daarvoor geldende grenswaarde;
- d. de maatregelen inzake de persoonlijke en werkhygiëne, zoals het dragen van werkkleding, het gebruik van ademhalingsbeschermingsappa-ratuur en de noodzaak op de arbeidsplaats niet te roken, te eten en te drinken;
- e. de maatregelen om de blootstelling aan lood zo laag mogelijk te houden.

G

In artikel 18 worden de woorden «medisch onderzoek» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL XI

Het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet¹¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 5, eerste lid, wordt na het woord «moet» ingevoegd de zinsnede: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

In artikel 16 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste en het tweede lid worden de woorden «medisch onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
2. Aan het eerste lid wordt de volgende zin toegevoegd: Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek kan plaatsvinden in aanvulling op het onderzoek, bedoeld in artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet.
3. Het derde lid wordt vervangen door:
  3. Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek, bedoeld in het eerste en derde lid, omvat in ieder geval een specifiek onderzoek van de borstkas en moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.
  4. In het vierde tot en met het zevende lid worden de woorden «medisch onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
  5. In het vijfde lid wordt het woord «dienst» vervangen door: arbodienst.

C

Na artikel 18 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 18a

1. Aan werknemers die arbeid verrichten waarbij gevaar voor blootstelling aan asbeststof of crocidoliet bestaat, moet overeenkomstig een schriftelijk plan doeltreffende voorlichting en doeltreffend onderricht worden gegeven over:

- a. de mogelijke gevaren voor de gezondheid van blootstelling aan asbeststof of crocidolietstof;
- b. de noodzaak van het toezicht op het asbestgehalte dan wel crocidolietgehalte in de lucht en de daarvoor geldende grenswaarden;
- c. de maatregelen inzake de persoonlijke en werkhygiëne, zoals het dragen van werkkleding, het gebruik van ademhalingsbeschermingsapparatuur en de noodzaak op de arbeidsplaats niet te roken, te eten en te drinken;
- d. de maatregelen om de blootstelling aan asbeststof of crocidolietstof zo laag mogelijk te houden.

2. Aan werknemers die asbest of asbesthoudende produkten dan wel crocidoliet of crocidoliethoudende produkten slopen of verwijderen moet, in aanvulling op het eerste lid, overeenkomstig een schriftelijk plan, doeltreffende voorlichting en doeltreffend onderricht worden gegeven over de aan vornoemde werkzaamheden verbonden gevaren voor de gezondheid en over de wijze waarop die gevaren zoveel mogelijk beperkt kunnen worden.

D

In artikel 22 worden de woorden «medisch onderzoek» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL XII

Het Arbeidsomstandighedenbesluit Justitiële Rijksinrichtingen¹² wordt als volgt gewijzigd:

A

In Hoofdstuk III wordt het kopje «Jaarplan en Jaarverslag» vervangen door: Inventarisatie en evaluatie, jaarplan en jaarverslag.

B

In artikel 9 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste tot en met het derde lid worden vernummert tot het tweede tot en met het vierde lid en er wordt een nieuw eerste lid ingevoegd luidende:

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 4, vierde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet, kan een gedetineerde of jeugdige kennis nemen van de inventarisatie en evaluatie als in dat artikel bedoeld voorzover de orde of de veiligheid in de inrichting niet in gevaar wordt gebracht.

2. In het nieuwe tweede lid wordt het woord «derde» vervangen door: zesde.

3. In het nieuwe derde lid wordt het woord «vierde» vervangen door: zevende.

ARTIKEL XIII

In het Besluit verplichtstelling jaarplan¹³ wordt in artikel 1 «derde» vervangen door: zesde.

ARTIKEL XIV

Het Veiligheidsbesluit restgroepen¹⁴ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 49 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «dient» ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,.

2. In het tweede lid wordt in de eerste volzin na het woord «moeten» ingevoegd: , in aanvulling op artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

In artikel 50 wordt aan het derde en het vierde lid de volgende zin toegevoegd: Het schriftelijk plan maakt onderdeel uit van het plan van maatregelen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, laatste volzin, van de Arbeidsomstandighedenwet.

C

Artikel 50b wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt vervangen door:

2. Het audiometrisch onderzoek, bedoeld in het eerste lid, moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend.

2. In het derde en het vierde lid wordt het woord «dienst» telkens vervangen door: arbodienst.

D

In artikel 61, tweede lid, worden de woorden «medisch toezicht» vervangen door: arbeidsgezondheidskundig toezicht.

E

In artikel 77 vervallen de woorden «kosteloos en».

ARTIKEL XV

In het Herkeuringsbesluit Arbeidsomstandighedenwet¹⁵ worden in de artikelen 1, 2, 6, 7 en 8 de woorden «geneeskundig onderzoek» telkens vervangen door: arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

ARTIKEL XVI

Het Besluit beeldschermwerk¹⁶ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3 wordt in de eerste volzin, na «Door de werkgever wordt», ingevoegd: , in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,.

B

Artikel 5, vijfde lid, wordt vervangen door:

5. Het onderzoek, bedoeld in het eerste tot en met het derde lid, moet worden uitgevoerd door een arbodienst als bedoeld in het Besluit arbodiensten waaraan of ten behoeve waarvan op grond van artikel 10 van genoemd besluit een certificaat arbodienst is verleend. Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek kan plaatsvinden in aanvulling op het onderzoek bedoeld in artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet.

ARTIKEL XVII

In het Besluit fysieke belasting¹⁷ wordt na artikel 4 een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

1. De werknemers die handmatig lasten hanteren zoals bedoeld in artikel 4, moeten doeltreffend worden voorgelicht en onderricht met betrekking tot de wijze waarop lasten gehanteerd moeten worden, de aan het handmatig hanteren van lasten verbonden gevaren voor hun veiligheid en gezondheid en de te nemen maatregelen om deze gevaren zoveel mogelijk te beperken.

2. Aan de betrokken werknemers moeten algemene aanwijzingen en, zo mogelijk, nauwkeurige inlichtingen worden verstrekt betreffende het gewicht van de te hanteren last en, wanneer het gewicht van de last niet gelijk verdeeld is, het zwaartepunt of de zwaarste kant van die last.

ARTIKEL XVIII

Ingetrokken worden:

1°. Het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid van 8 januari 1952 tot uitvoering van artikel 5 van het Zandsteenbesluit (Stcrt. 1952, 8) en

2°. Het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 14 oktober 1977 (Stcrt. 1977, 221).

ARTIKEL XIX

Artikel 31, derde lid, van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieugevaarlijke stoffen¹⁸ komt te luiden als volgt:

3. Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid benoemt twee leden.

ARTIKEL XX

Dit besluit en artikel I onderdeel G, onder 2, van de Wet van 22 december 1993, houdende wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten in verband met de tenuitvoerlegging van de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 juni 1989

- ¹ Stb. 1938, 872, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 14 maart 1994, Stb. 221
- ² Stb. 1950 K 107, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 16 juni 1994, Stb. 450
- ³ Stb. 1950 K 519, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 14 maart 1994, Stb. 221
- ⁴ Stb. 1951, 443, gewijzigd bij besluit van 18 mei 1982, Stb. 408
- ⁵ Stb. 1963, 170, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 4 februari 1994, Stb. 91
- ⁶ Stb. 1968, 435, gewijzigd bij besluit van 18 mei 1982, Stb. 408
- ⁷ Stb. 1974, 566, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 20 september 1990, Stb. 491
- ⁸ Stb. 1985, 210, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 25 augustus 1994, Stb. 501
- ⁹ Stb. 1985, 211, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 7 april 1994, Stb. 265
- ¹⁰ Stb. 1988, 100, gewijzigd bij besluit van 2 mei 1994, Stb. 337
- ¹¹ Stb. 1988, 560, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 19 februari 1995, Stb. 135
- ¹² Stb. 1990, 453, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 8 oktober 1993, Stb. 534
- ¹³ Stb. 1990, 490
- ¹⁴ Stb. 1990, 491, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 14 maart 1994, Stb. 221
- ¹⁵ Stb. 1992, 90, gewijzigd bij besluit van 25 augustus 1993, Stb. 501
- ¹⁶ Stb. 1992, 677, gewijzigd bij besluit van 22 december 1993, Stb. 757
- ¹⁷ Stb. 1993, 68, gewijzigd bij besluit van 22 december 1993, Stb. 757
- ¹⁸ Stb. 1993, 435, gewijzigd bij besluit van 2 november 1993, Stb. 583

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid jo. vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State

betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk en in verband met enige andere onderwerpen, treden in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 8 juli 1994

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
B. de Vries

De Minister van Binnenlandse Zaken,
D. I. J. W. de Graaff-Nauta

De Minister van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Defensie,
A. L. ter Beek

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. G. M. Alders

Uitgegeven de vierde augustus 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

NOTA VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Bij de wet van 22 december 1993 (Stb. 1993, 757) is uitvoering gegeven aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk en is de Arbeidsomstandighedenwet gewijzigd. Belangrijke wijzigingen betroffen de verplichting van de werkgever om te beschikken over een schriftelijke inventarisatie en evaluatie en een plan waarin is aangegeven welke maatregelen worden getroffen met betrekking tot de gevaren op de werkplek (artikel 4). Verder is voorgescreven dat een werkgever zich ten aanzien van zijn verplichtingen op grond van de Arbeidsomstandighedenwet moet laten bijstaan door deskundigen. Die deskundige ondersteuning wordt ten aanzien van een aantal onderwerpen zo belangrijk gevonden dat deze moet geschieden door een gecertificeerde arbodienst. Met name deze twee wijzigingen brengen mee dat de regelingen gebaseerd op de Arbeidsomstandighedenwet niet meer geheel aansluiten bij de wet zelf. Een aanpassing op die punten is derhalve noodzakelijk. Daarnaast is een aantal wijzigingen nodig in verband met onjuiste verwijzingen of mogelijke misverstanden onder meer in verband met tekstuele verschillen.

Tenslotte is op 5 januari 1993 de wet in werking getreden die de opheffing van de Arboraad regelt (Stb. 1993, 748). In verband met deze opheffing is de aanpassing van een aantal Koninklijke besluiten waarin wordt verwezen naar de Arboraad noodzakelijk.

Overeenkomstig artikel 24 van de Arbeidsomstandighedenwet is het ontwerp van dit besluit op 28 februari 1994 gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt. 1994, 41). Naar aanleiding van deze publikatie zijn geen reacties ontvangen.

2. Hoofdpijnen en uitgangspunten van de wijzigingen

Er zijn grofweg twee manieren waarop de ontstane discrepantie tussen de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet en de daarop gebaseerde regelingen gecorrigeerd kan worden. De eerste methode behelst een nauwgezette aanpassing en het volledig volgen van de tekst van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet. De tweede manier gaat alleen in op de onjuistheden en brengt mee dat uitsluitend de noodzakelijke wijzigingen worden aangebracht en gaat voorbij aan bijvoorbeeld tekstuele ongerijmdheden. De eerste methode vergt, mede gelet op de meer dan dertig op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerde amvb's, een grote inspanning, waarbij niet alleen technische vragen aan de orde komen, maar ook beleidsmatige onderwerpen inhoudelijk zullen moeten worden opgelost. Binnen het ministerie wordt thans gewerkt aan één op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerd besluit waarin alle bestaande Arbeidsomstandighedenbesluit is op 9 mei voor advies aan de SER voorgelegd. In dit Arbeidsomstandighedenbesluit kunnen de resterende onduidelijkheden en de meeromvattende beleidsmatige onderwerpen aan de orde komen en kan in de gehanteerde terminologie een verdere verbetering worden aangebracht. Naar verwachting zal de SER in het najaar over het ontwerp-Arbeidsomstandighedenbesluit adviseren. In het licht van deze voornemens en de voortvarendheid waarmee wordt gewerkt aan het Arbeidsomstandighedenbesluit, en mede gelet op de eerder genoemde grote inspanning die voor een nauwgezette aanpassing noodzakelijk zou zijn, wordt er thans voor gekozen om de aanpassing een terughoudend karakter te geven.

De gekozen aanpak betekent dus dat het onderhavige aanpassings-

besluit in principe slechts ingaat op onjuistheden. In principe, want er zijn wel enkele verduidelijkingen aangebracht. Dat is het geval geweest als de verduidelijking eenvoudig was aan te brengen en er geen beleidsmatige implicaties aan verbonden waren.

De gekozen aanpak heeft verder tot gevolg dat geen nieuwe of andere (financiële) lasten worden opgelegd aan de overheid of het bedrijfsleven. Daarnaast heeft de wijziging als te verwachten positief effect dat het geheel van regels binnen de Arbeidsomstandighedenwet beter op elkaar afgestemd zal zijn, zodat ook in de fase van de handhaving duidelijker zal zijn welke verplichtingen er op de werkgever rusten.

3. Gevolgen van de gekozen methode

De wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet heeft onder meer gevolgen voor de nadere regelgeving met betrekking tot de inventarisatie en evaluatie, de deskundigen en de deskundige ondersteuning en ten aanzien van het arbeidsgezondheidskundig onderzoek. Tegen de achtergrond van de gekozen wijze van verwerking van de wijzigingen in de Arbeidsomstandighedenwet zal moeten worden bezien in hoeverre deze groepen onderwerpen in deze amvb wijziging behoeven.

3.1. Inventarisatie en evaluatie

Diverse lagere regelingen kennen voorschriften met betrekking tot het beoordelen van gevaren en het onder omstandigheden beschrijven welke maatregelen in een bepaalde situatie zullen worden getroffen. Zie daarvoor bijvoorbeeld de voorschriften met betrekking tot schadelijk geluid in het Veiligheidsbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1938 (artikel 179a), het Landbouwveiligheidsbesluit (artikel 68a), het Veiligheidsbesluit Stuwadoorsarbeid (artikel 188a), het Veiligheidsbesluit Binnenvaart (artikel 70a) en het Veiligheidsbesluit restgroepen (artikel 49). Bij de totstandkoming van het gewijzigde artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet, en de daarin neergelegde verplichting om de gevaren schriftelijk te inventariseren, te evalueren en een plan van maatregelen op te stellen, is steeds gesteld dat dit voorschrift op onderdelen reeds is uitgewerkt in de nadere regelgeving. Dat wil zeggen dat een werkgever in de algemene inventarisatie ten aanzien van de arbeidsomstandigheden in ieder geval aandacht moet besteden aan een aantal specifieke onderdelen, waarbij de aandacht voor deze specifieke onderdelen er wel toe moet leiden dat er een geïntegreerd, overkoepelend stuk ontstaat. Dat betekent ook dat een werkgever op het punt van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4, van de wet, op een aantal deelonderwerpen reeds aan zijn verplichtingen heeft voldaan als hij heeft voldaan aan de specifieke voorschriften op dat punt, zoals de arbeidsveiligheidsrapportage (artikel 5 van de wet) en de beoordeling van beeldschermwerk (artikel 3 van het Besluit beeldschermwerk). Teneinde deze verhouding duidelijk tot uitdrukking te brengen, wordt in de artikelen waarin voorschriften worden gegeven met betrekking tot een inventarisatie, beoordeling of plan van maatregelen, gesteld dat een en ander dient te geschieden in het kader van de inventarisatie en evaluatie, bedoeld in artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet, of dat een stuk onderdeel moet uitmaken van een plan van maatregelen zoals bedoeld in hetzelfde artikel. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel I, onderdelen A en B.

3.2. Deskundigen en deskundige diensten

In diverse op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerde amvb's worden regels gesteld met betrekking tot deskundigen en deskundige diensten. Aan al dan niet gezamenlijke bedrijfsgezondheidsdiensten, gecombineerde diensten of arbodiensten werden taken toegewezen met

betrekking tot keuringen en onderzoeken. Veel van deze voorschriften zijn een uitvloeisel van EG-richtlijnen zodat zij gehandhaafd dienen te blijven. Nu de op deze diensten betrekking hebbende besluiten zijn ingetrokken, en deze diensten zijn vervangen door de arbodiensten, wordt thans voorgeschreven dat dergelijke onderzoeken door de gecertificeerde arbodienst worden verricht. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel I, onderdeel C. Het achterwege laten van een dergelijke wijziging is niet mogelijk want dat zou immers betekenen dat niet voldoende duidelijk is bepaald welke dienst of instelling bevoegd is om de voorgeschreven onderzoeken te verrichten.

Naast deze deskundige diensten kennen de lagere regelingen in vele amvb's bepalingen met betrekking tot de deskundigheid van individuele werknemers, of personen waarvan de werkgever zich moet bedienen. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel 212ter, eerste en derde lid van het Veiligheidsbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1938, waarin is bepaald dat een steiger moet worden opgebouwd door een deskundig persoon en door deze deskundige regelmatig moet worden nagekeken. De rol van dergelijke deskundigen is anders dan die van de deskundigen bedoeld in artikel 17 van de Arbeidsomstandighedenwet. De laatstgenoemden hebben immers een algemene, ondersteunende taak, terwijl de individuele deskundigen die worden genoemd in de lagere regelingen taken in de sfeer van de uitvoering toegewezen hebben gekregen. Er is dan ook geen reden om de op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerde besluiten in dat opzicht aan te passen.

3.3. Arbeidsgezondheidskundig onderzoek

In het nieuwe artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet is het recht van de werknemer op een periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek neergelegd. Dat onderzoek moet er op zijn gericht de gevaren voor de veiligheid en de gezondheid zoveel mogelijk te beperken. Naast dit algemene recht kan de werknemer, in een aantal specifieke situaties van de werkgever verlangen dat hij in de gelegenheid wordt gesteld om te worden onderzocht, bijvoorbeeld indien hij werkt met lood (artikel 3 van het Loodbesluit). Een dergelijk specifiek onderzoek kan uiteraard geschieden in het kader van het algemene arbeidsgezondheidskundige onderzoek. Om aan te geven dat een dergelijke gecombineerde benadering mogelijk is, is aangegeven dat de bijzondere onderzoeken kunnen plaatsvinden in aanvulling op artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel III, onderdeel B. Met nadruk wordt er op gewezen dat deze aanpassing niet automatisch betekent dat wordt voldaan aan de bijzondere onderzoeksvoorschriften indien de werknemer het onderzoek uit artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet heeft ondergaan. De specifieke voorschriften, zoals de periodiciteit, het moment waarop, de te volgen methode, zijn van dien aard dat bij een onderzoek op basis van artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet niet altijd aan die specifieke voorschriften zal zijn voldaan. Evenmin is het steeds vanzelfsprekend dat wordt voldaan aan de algemene voorschriften uit artikel 24a van de Arbeidsomstandighedenwet, indien de bijzondere voorschriften worden nageleefd. De bijzondere voorschriften zien immers slechts op een aspect van de arbeid, bijvoorbeeld het werken met asbest of met lood en laten andere onderdelen, zoals extreme temperaturen, tillen en stress, buiten beschouwing, terwijl deze onderwerpen voor een totale beoordeling van de risico's voor de gezondheid noodzakelijk zijn.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in alle op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerde regelingen het algemeen aanvaarde begrip «arbeidsgezondheidskundig onderzoek» te verwerken, waar daar tot op heden verschillende bewoordingen werden gebruikt. Zo werd onder meer gesproken van «medisch» of «geneeskundig onderzoek»,

terwijl het niet de bedoeling is dat curatieve handelingen verricht worden. De gebruikte bewoordingen gaven echter wel aanleiding tot misverstanden. Nu in de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet consequent wordt gesproken van «arbeidsgezondheidskundig onderzoek» zijn derhalve ook de lagere regelingen op dat punt aangepast.

4. Overige onderwerpen

Door de wijziging van artikel 6 kan thans bij amvb worden bepaald dat voorlichting en onderricht moeten worden gegeven, waar dit vroeger slechts bij ministeriële regeling mogelijk was. Een aantal ministeriële regelingen met nadere voorschriften met betrekking tot voorlichting en onderricht van werknemers is reeds tot stand gekomen, zie daarvoor bijvoorbeeld de regeling met betrekking tot voorlichting van werknemers die met asbest werken. Nu dergelijke voorschriften op grond van het nieuwe vijfde lid van artikel 6, thans in principe op het niveau van een amvb moeten worden gegeven, zijn de betreffende artikelen uit de ministeriële regelingen overgebracht naar de amvb's. De ministeriële regelingen zullen dienovereenkomstig worden aangepast. Voor de ministeriële regeling fysieke belasting betekent dit dat die regeling kan komen te vervallen, aangezien het enige inhoudelijke artikel van dat besluit betrekking heeft op voorlichting en onderricht.

In artikel 56 van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet is bepaald dat de kosten verbonden aan de naleving van de wet niet ten laste van de werknemer kunnen worden gebracht. Diverse lagere voorschriften bevatten reeds een dergelijk voorschrift dat overigens reeds impliciet in de Arbeidsomstandighedenwet begrepen was. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel 193 van het Veiligheidsbesluit Stuwadoorsarbeid. Nu de Arbeidsomstandighedenwet echter een dergelijk verbod uitdrukkelijk voorschrijft, kunnen de overeenkomstige bepalingen in de op de Arbeidsomstandighedenwet gebaseerde regelingen vervallen.

Opgemerkt wordt dat in diverse, onlangs tot stand gekomen besluiten reeds is voorzien in het in werking treden van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet. In die besluiten worden met de inwerkingtreding van de Arbeidsomstandighedenwet dan ook van rechtswege de noodzakelijke wijzigingen aangebracht. Zie daarvoor bijvoorbeeld artikel 8 van het Besluit beeldschermwerk.

Bij het Besluit van 22 februari 1994 (Stb. 179) is het Arbeidsomstandighedenbesluit onderwijs gewijzigd. Deze wijziging hield onder meer verband met de invoering van de tweede en de derde fase van de Arbowet voor het onderwijs. Hierbij zijn tevens de wijzigingen die voortvloeien uit de inwerkingtreding van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet per 1 januari 1994 «meegenomen». Het wijzigingsbesluit is met ingang van 31 maart 1994 van kracht. Een nieuwe doorlopende tekst van het Arbeidsomstandighedenbesluit onderwijs is geplaatst in Stb. 1994, 181.

5. Artikelen

Artikel IV

Artikel 5 van het Zandsteenbesluit verwijst naar de advisering door de Arboraad in geval van een verzoek om ontheffing van het verbod om met zandsteen te werken. Door de opheffing van de Arboraad dient deze verwijzing te vervallen.

Artikel V, onderdeel A

Door de invoering van het gewijzigde Burgerlijk Wetboek was de verwijzing in artikel 1 van het Veiligheidsbesluit binnenvaart naar artikel 749 van het Wetboek van Koophandel niet langer juist. Met de voorgestelde wijziging wordt deze foutieve verwijzing gecorrigeerd.

Artikel VII

Op grond van artikel 26 van de Arbeidsomstandighedenwet zijn de werkgever en de werknemers verplicht tot naleving van de voorschriften die bij of krachtens de in hoofdstuk V van die wet bedoelde amvb's zijn vastgesteld voor zover en op de wijze zoals dat bij die amvb's is bepaald. Een voorschrift tot naleving van het Veiligheidsbesluit Tankschepen ontbrak tot op heden. Met de onderhavige wijziging wordt deze ommissie gecorrigeerd.

Artikel VIII, onderdeel A

Ten aanzien van gezamenlijke gemeentelijke deskundige diensten kon in het verleden worden afgeweken van de regel dat diensten rechtspersoonlijkheid dienden te bezitten. Deze afwijking is komen te vervallen, mede gelet op het uitgangspunt van de vrije concurrentie van arbodiensten. In een dergelijke vrije markt dient de uitgangspositie voor alle externe arbodiensten gelijk te zijn.

Een aantal gemeenten is op basis van voorschriften die eerst in juni 1992 in werking zijn getreden, overgegaan tot instelling van intergemeentelijke diensten. Onder deze omstandigheden zal aan de diensten die op basis van deze recent tot stand gekomen regelgeving zijn ingesteld, enige tijd moeten worden geboden om zich om te vormen tot arbodiensten in de zin van het Besluit arbodiensten. In overleg met de VNG zal worden bezien welke overgangstermijnen daarbij zullen worden geboden. Daarbij staat overigens wel voorop dat de eindsituatie, zoals weergegeven in de wettelijke voorschriften met betrekking tot arbodiensten, onverkort op de gemeentelijke diensten van toepassing zal zijn en dat deze eindsituatie met de volledige inwerkingtreding van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet voor het gehele bedrijfsleven op 1 januari 1998 dient te zijn gerealiseerd.

Naast de intergemeentelijke diensten zijn er binnen gemeenten ook diverse diensten ingesteld die zich, al dan niet binnen het kader van een GGD, bezighouden met de dienstverlening op het terrein van arbeidsomstandigheden. Ook deze diensten zullen zich, indien zij werkzaamheden verrichten voor anderen dan de eigen werkgever, om moeten vormen tot een rechtspersoon, teneinde aldus te voldoen aan de eisen die worden gesteld aan externe arbodiensten. Daarbij wordt tenslotte nog opgemerkt dat aan de eis van rechtspersoonlijkheid ook wordt voldaan indien een openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt ingesteld.

Artikel IX, onderdeel A

De verplichting van de werkgever om zich te laten bijstaan door deskundige werknemers (in casu voor een aantal basisvoorzieningen door de arbodienst) geldt op grond van de kaderrichtlijn voor alle sectoren en activiteiten. Dat geldt derhalve ook ten aanzien van arbeid in militaire dienst. In het Arbeidsomstandighedenbesluit Defensie was met enige aanpassingen reeds voorzien in taken voor (militair geneeskundige) deskundige diensten. Nu de Arbeidsomstandighedenwet een algemene verplichting tot ondersteuning van een werkgever door een arbodienst kent en ten aanzien van een dergelijke arbodienst algemene voorschriften

zijn gegeven, kunnen de bestaande deskundige diensten in de defensie-sector zich eenvoudig aan deze algemene voorschriften aanpassen en zich omvormen tot arbodiensten. Om die reden kunnen de oude artikelen 8, 8a, 9 en 18, die betrekking hadden op de bijzondere positie van militair deskundige diensten vervallen. Op de defensie-sector zijn dan wat betreft de arbodiensten de artikelen 17 tot en met 23c van de Arbeidsomstandighedenwet en de bepalingen uit het Besluit arbodiensten onverkort van toepassing.

Artikel XII

In het Arbeidsomstandighedenbesluit Justitiële Rijksinrichtingen worden op basis van artikel 2, vierde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet regels gegeven die afwijken van de algemene voorschriften uit de Arbeidsomstandighedenwet. Deze afwijkingen vinden hun oorsprong steeds in de eisen die, gelet op de orde, de veiligheid en de goede gang van zaken in de inrichting en de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming, moeten worden gesteld aan de justitiële inrichtingen. Gelet op die eisen hebben de gedetineerden niet dezelfde toegang tot schriftelijke stukken, zoals jaarplan en jaarverslag, als die waarover de reguliere werknemers kunnen beschikken. Artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet schrijft voor dat de werkgever een schriftelijke inventarisatie opstelt van de gevaren en de risico's binnen zijn bedrijf. Gelet op het hiervoor weergegeven uitgangspunt binnen de justitiële inrichting dient ook ten aanzien van deze inventarisatie en evaluatie te gelden dat gedetineerden daartoe geen onbeperkte toegang kunnen hebben. Overeenkomstig de voorschriften met betrekking tot het jaarplan en het jaarverslag is ten aanzien van gedetineerden of jeugdigen derhalve bepaald dat dezen kennis kunnen nemen van de inventarisatie en evaluatie voorzover de orde of de veiligheid in de inrichting niet in gevaar wordt gebracht.

Artikel XIII

Door de wijziging van artikel 4 van de Arbeidsomstandighedenwet dient de verwijzing in het Besluit verplichtstelling jaarplan gecorrigeerd te worden.

Artikel XVIII

De twee ministeriële regelingen die in dit artikel worden ingetrokken, hadden betrekking op de verplichte advisering door de Arboraad ten aanzien van ontheffingen in het kader van het Zandsteenbesluit en het Asbestbesluit. Met de opheffing van de Arboraad dienen deze regelingen te vervallen. Daarbij wordt nog opgemerkt dat aan het ministerieel besluit van 14 oktober 1977 geen zelfstandige betekenis meer toekwam, aangezien het Asbestbesluit waar deze regeling op was gebaseerd, reeds in 1988 was vervallen.

Artikel XIX

In het Besluit genetisch gemodificeerde organismen Wet milieu-gevaarlijke stoffen is in artikel 31, derde lid bepaald dat de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid twee leden van de Voorlopige commissie genetische modificatie benoemt, op voordracht van de Arboraad. Nu de Arboraad is opgeheven, is artikel 31 aangepast in die zin dat de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voortaan twee leden van die commissie benoemt.

Artikel XX

Het onderhavige besluit is geschreven met het oog op een goede aansluiting van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet op de daarop gebaseerde besluiten. Er worden in dit besluit geen nieuwe verplichtingen opgelegd. Evenmin zijn er onderwerpen aan de orde die, bijvoorbeeld in de vorm beleidsregels, nader uitgewerkt zouden moeten worden. Daar staat tegenover dat het voor een goede werking van de gewijzigde Arbeidsomstandighedenwet, en ter voorkoming van onduidelijkheden ten aanzien van de vraag op welke wijze de verplichtingen uit die wet correct worden uitgevoerd, van groot belang is dat de samenhang tussen de Arbeidsomstandighedenwet en de daarop gebaseerde besluiten duidelijk is. Om die reden is er voor gekozen de wijzigingen van de besluiten zo spoedig mogelijk in te laten gaan.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
B. de Vries

De Minister van Binnenlandse Zaken,
D. I. J. W. de Graaff-Nauta

De Minister van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Defensie,
A. L. ter Beek

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. G. M. Alders